

In memoriam Dr. Frederic KÖNIG (1910-2002)

În septembrie 2002 s-a stins din viață la vârsta de aproape 92 de ani lepidopterologul timișorean F. KÖNIG.

F. KÖNIG s-a născut la Timișoara pe data de 6 noiembrie 1910. Clasele primare și liceul le-a urmat în orașul natal.

Din copilărie a fost fascinat de natură și în special de lumea insectelor. La vârsta de 11 ani începe să colecteze fluturi, pentru ca la 16 să posede o colecție de peste 4000 exemplare. Tatăl, funcționar de stat iar mama învățătoare, au încurajat pasiunea tânărului Frederic care cu ocazia bacalaureatului primește în dar de la părinți un determinant „Lampert“ – al fluturilor și larvelor acestora. Această carte a deschis interesul tânărului F. KÖNIG pentru biologia și mai târziu ecologia lepidopterelor. În absența unei facultăți de științe naturale, este îndrumat spre mecanica fină, devenind ucenic cu termen redus. Având și aptitudini tehnice, se evidențiază în curând și este trimis cu o bursă în Germania la Școala Superioară Tehnică din Chemnitz. În Germania vizitează muzeele de Științe Naturale din Dresda și Berlin, devenind membru al Societății Entomologice din Chemnitz. Reîntors în țară, efectuează stagiul militar, iar din 1932 este angajat ca maistru la Fabrica de ciorapi din Timișoara.

Pasiunea pentru fluturi nu este abandonată nici o clipă colecția sa personală crește și o dată cu ea renumele lepidopterologului F. KÖNIG. În 1936 este invitat de contele E. TELEKI, din Căpălnaș-Săvârșin pentru a-i determina fluturii colectați din această regiune. În 1938 publică prima sa lucrare referitor la stadiile de dezvoltare și biologia speciei *Pararge roxelana* Cr., colectată la Băile Herculane. Această lucrare și altele care se referă la stadiile preimaginale și biologia unor specii rare, sunt și azi citate în lucrări monografice de referință.

În 1939 devine membru al Societății Entomologice din Frankfurt am Main. În 1943 se căsătorește cu învățătoarea Agneta NEMETH, împreună cu care deschide un atelier de tricotat, naționalizat în 1952. F. KÖNIG este retrogradat de la maistru la muncitor și angajat la o fabrică de utilaj agricol din Timișoara. Datorită aptitudinilor sale tehnice, este promovat la șef de echipă și apoi tehnician.

Pasiunea pentru natură și dorința nestăvilă de cunoaștere l-au îndemnat să se înscrie în anul 1954 la cursurile fără frecvență ale Facultății de Biologie-Geografie de la Universitatea din București, pe care o absolvă în 1959 cu o lucrare de diplomă din domeniul lepidopterelor.

După 1959 studiul lepidopterelor din Banat se intensifică, iar lucrările publicate în țară și străinătate îl fac cunoscut în rândul specialiștilor lepidopterologi. În perioada aceasta descrie stadiile de dezvoltare și biologia unor specii rare ca *Hydraecia leocographa* Bkh., *Coenonympha leander* Esp., *Chamaesphracia palustris* Kautz, *Orthosia schmidtii* Diósz., *Philotes bavius hungaricus* Diósz. Numele F. KÖNIG se leagă și de subspecia endemică Munților Apuseni *Erebia melas runcensis* pe care o descrie în 1965 în revista „The Entomologist“.

Visul de o viață, de a lucra în cadrul unui muzeu de Științe Naturale se împlineste abia în 1966 când este angajat la Secția de Științe Naturale de la Muzeul Banatului din Timșoara. În 1969 Muzeul Banatului achiziționează colecția sa de fluturi însumând 13500 exemplare. În cadrul muzeului organizează o impresionantă și atractivă expoziție de fluturi, bine vizitată de public.

În 1970, publică în colaborare cu E. V. NICULESCU fascicula „Lepidoptera – Partea generală” în seria monografică „Fauna României”. Deși scrisă în limba română, această carte este foarte bine primită și în străinătate, constituind o lucrare de bază pentru mulți lepidopterologi români și străini.

În 1975 apare „Catalogul colecției de lepidoptere a Muzeului Banatului” în care sunt trecute datele de la peste 20000 de exemplare. În același an este pensionat, dar activitatea de cercetare a lepidopterelor nu diminuează, ci se intensifică și diversifică. În 1976 descoperă la Băile Herculane pe *Xylena lunifera* Warren, specie nouă pentru fauna Europei. Pentru desăvârșirea unui gând din tinerețe și urmându-și destinul de naturalist, susține în 1979 la Universitatea din București teza de doctorat cu titlul „Studiu bio-ecologic asupra lepidopterelor familiei Sphingidae din România”, obținând titlul de „Doctor în biologie”.

În decursul anilor a publicat 65 de lucrări științifice și numeroase articole de popularizare, a ținut numeroase conferințe în țară și străinătate, a participat la conferințe internaționale reușind să cunoască și să fie cunoscut de majoritatea lepidopterologilor consacrați din Europa.

În 1993 dr. F. KÖNIG a fost ales membru de onoare al Societății Entomologice din Ungaria, iar în 1994 membru de onoare al Societății Lepidopterologice Române. În 1999 devine primul entomolog român care dobândește diploma de Cetățean de onoare al unui mare oraș – Timșoara.

În anul 2000, cu ocazia aniversării a 10 ani de existență, Societatea Lepidopterologică Română l-a distins pe dr. F. KÖNIG cu cea mai înaltă distincție entomologică – „Ordinul Aristide Caradja”.

În semn de prețuire și omagiu pentru activitatea științifică depusă, i-au fost dedicați următorii taxoni: *Hydraecia leucographa koenigi* Szent-Ivany, *Erebia melas koenigiella* Popescu-Gorj, *Nemapogon koenigi* Căpușe, *Dasypolia templi koenigi* Ronkai, *Erebia gorge fridericikoenigi* Varga.

În cei peste 65 de ani de intensă activitate entomologică, dr. F. KÖNIG a adus o importantă contribuție la cunoașterea lepidopterelor din România, a îndrumat și format numeroși tineri entomologi, care astăzi în diverse locuri din țară îi continuă activitatea. A fost pentru cei care l-au cunoscut o carte vie, un excelent cunoscător al lepidopterelor și naturii bănățene, un înverșunat luptător pentru protecția și conservarea naturii. Modest și curios prin fire, critic prin spirit, a reușit să deschidă și să înscrie în cartea lepidopterologilor din România o pagină originală, cu o mare semnificație științifică. Odată cu el s-a dus și ultimul dintre “clasicii” lepidopterologiei din România. Pasiunea și perseverența cu care dr. F. KÖNIG a slujit ca neobosit cercetător al lepidopterelor României vor rămâne un exemplu viu, un model de urmat pentru toți cei care s-au dedicat sau se vor dedica studiului acestui grup.

László RÁKOSY